

Обучително ръководство за дигитално разказване на истории, свързани с
разширяването на ЕС

«Как да използваме инструментите» – ръководство за автори и обучители за
прилагането на дигиталното разказване на истории при разглеждането на
въпроси, свързани с разширяването на ЕС

Екипът на DeTALES

Версия 3

Декември 2011

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Настоящата публикация отразява единствено възгледите на автора и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържащата се информация.

www.detales.net

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение

Цели и резултати на дигиталното разказване на истории

- За какво става въпрос в ръководството
  - Как да използваме ръководството
  - За кого е предназначено
-

План на обучението

Модул 1

РАЗШИРЯВАНЕ НА ЕС

- История на разширяването на ЕС: държави-членки, информация за държавите-членки на ЕС, информация за кандидатите на ЕС
- Отварянето на границите / мобилност
- Европейски пазар на труда и мобилността
- Европейска културна идентичност и многообразие

Приложения:

Европа 2020: КАКВО ПРЕДПРИЕМА ЕС, ЗА ДА ПОСТИГНЕ ЦЕЛИТЕ ЕВРОПА 2020?

Примери за европейски проекти.

Модул 2

Част 1: Въведение

Дигитално разказване на истории

Стимулиране на историите, свързани с разширяването на ЕС

Защо да изберем дигиталното разказване на истории като метод за представяне на въпросите, свързани с разширяването на ЕС?

Част 2: Инструменти за дигитално разказване на истории

Ръководство за бързо начало

Обяснение на процеса на дигитално разказване на истории

Част 3: Инструменти за учителите

Модул 3

НИСКО БЮДЖЕТНИ ТЕХНОЛОГИИ

Приложения:

- Схема на семинара за дигитално разказване на истории
- Основни понятия при дигиталното разказване на истории
- Интернет страници за дигитално разказване на истории
- Бележка за технологиите

План на обучението на части

Заклучения

Речник

Библиография

-

ВЪВЕДЕНИЕ

Запознаването с други култури подкрепя процеса на интеграция и трябва да включва всички целеви групи, особено ниско квалифицирани и възрастни служители, за които е по-малко вероятно включването в обучителни дейности.

Делът на възрастните, участващи в учене през целия живот често е твърде малък. Това се дължи основно на липсата на инициативи от страна на компаниите за обучение на работниците, недостатъчната подкрепа за работниците при включване в обучения и предлагане на неадекватни за нуждите на целевите групи обучения.

Неравностойният достъп до ученето през целия живот остава ключов проблем: тъй като по-голямата част от последващото обучение се предоставя от работодателите, служителите на постоянни договори имат много по-голям достъп на обучителни програми в сравнение с тези, работещи на временни договори и ненаетите лица. Ниско квалифицираните лица участват в пет пъти по-малко обучителни дейности от хората с висока квалификация. По-гъвкавите начини за учене, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелно учене, и мерките като обучение на работното място и изграждане на партньорства с предприятия и социални организации, насочени към ниско квалифицирани хора, незаети лица, мигранти, представители на етнически малцинства и хора в неравностойно положение не са достатъчно атрактивни, за да привлекат учащи. Специфичните придружаващи мерки също биха били полезни за работниците в секторите с влошено финансово състояние.

Проектът „DeTALES” се основава на тези твърдения и изследва въздействието на разширяването на ЕС като се фокусира върху наскоро присъединените страни – членки и в частност върху начина, по който те се интегрират в ЕС, оценява въздействието на старите членки и изследва очакванията на новите, стимулирайки дискусия на следните теми:

- Отваряне на границите/ мобилност;

- Европейски пазар на труда;
- Европейска културна идентичност и многообразието на новите и старите страни – членки.

За тази цел проектът „DeTALES” събира заедно възрастни учащи от най-старите страни – членки – Италия, Германия и Великобритания и от новите – Литва, Унгария (2004), България (2007) и Турция с цел споделяне на истории за начина, по който те възприемат разрастващата се Европа.

Проектът преследва следните цели:

- Повишаване на ключови компетенции по въпроси, свързани с разширяването на ЕС и общите европейски ценности;
- Повишаване на гражданската активност;
- Насърчаване на межкултурния диалог сред страните – членки на ЕС;
- Преподаване на умения за дигитално разказване на истории на включените възрастни;
- Окуражаване на самостоятелната употреба на обучителни материали от страна на възрастните;
- Насърчаване на участието на хората в неравностойно положение в ученето през целия живот.

Най-гъвкавата методология за постигането на тези цели е дигиталното разказване на истории, притежаващо потенциала на учебно средство, което не пренебрегва човешкия елемент на споделените истории.

Далеч от езика на институциите, методологията на дигиталното разказване на истории е много по-подходяща за повишаване на запознатостта сред целевата група относно въпросите, свързани с разширяването на ЕС.

Ръководството за дигитално разказване на истории „Как да използваме инструментите - ръководство за автори и обучители за прилагането на дигиталното разказване на истории при разглеждането на въпроси, свързани с разширяването на ЕС” има за цел предоставянето на нови обучителни модули за учителите, модераторите и обучителите във формален, неформален и информален обучителен контекст.

Всички истории ще бъдат публикувани в европейската платформа за дигитално разказване на истории, създавайки европейски пътеводител за откриването на различни места в рамките на Европа.

ЗА КАКВО СТАВА ВЪПРОС В РЪКОВОДСТВОТО

Обучителното ръководство за дигитално разказване на истории е средство, което има за цел да окуражи и подпомогне хората при разказването на истории за разширяването на ЕС.

Целта на това обучително ръководство е да предостави на обучаващите се иновативна методология за споделяне на истории за разширяването на ЕС и да окуражи и други хора да го направят. Ето защо това ръководство ще спомогне достигането до следните обучителни резултати:

- Придобиване на знания и овладяване на методологията за дигитално разказване на истории и нейното приложение в контекста на обучение;
- Повишаване на запознатостта по въпросите, свързани с разширяването на ЕС, с историята на разширяването на ЕС и свързаните с него процеси, признаване на европейските институции и насърчаването на дискусии по следните теми:
  - Отваряне на границите/ мобилност;
  - Европейски пазар на труда;
  - Европейска културна идентичност и многообразие сред новите и старите страни – членки.

Обучителното ръководство ще спомогне процеса на създаване на истории за разширяването на ЕС, развиването на умения за редактиране на материала (дигитални компетенции) и креативността (създаване на история и нейното оформяне като дигитален резултат). Ще спомогне за трансфера на полученото знание към съответните целеви групи и последващото им запознаване с методологията на обучение.

Как да използваме ръководството

Това ръководство е разработено като интерактивен наръчник

За кого е предназначено ръководството

Ръководството е предназначено за обучители, модератори, учители и доброволци, работещи в сектора на формално и неформално обучение.

ЗАЩО ДА ИЗБЕРЕМ ДИГИТАЛНОТО РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ КАТО МЕТОД ЗА СПОДЕЛЯНЕ НА ИСТОРИИ НА ТЕМА РАЗШИРЯВАНЕТО НА ЕС?

Чрез споделянето на лични истории и преживявания на граждани на ЕС, дигитално разказване на истории представляват идеалният начин възрастните да се запознаят с процеса за разширяване на ЕС

Личните истории се отнасят да определени, но познати за широк кръг от хора теми, като отварянето на границите, европейския пазар на труда и културното разнообразие.

Историята ще отчетат начина, по който са възприети тези процеси, и какво въздействие оказват те в дадена страна.

РАЗШИРЯВАНЕ НА ЕС

---

1) История на разширяването на ЕС

<http://ec.europa.eu/enlargement/>

Цели на тази глава:

- кои са старите, кои новите членове и страните-кандидатки за членство в ЕС, както и през коя година са приобщени
- кои са критериите за членство
- география на Европа

Разширяването на ЕС е едно от най-силните политически средства. ЕС е помогнал за трансформацията на много нации от централна и източна Европа в модерни, добре функциониращи демокрации. През последните години Съюзът е вдъхновил широкомащабни реформи в кандидатите и потенциалните кандидати-членки. За всички европейски граждани е от полза техните съседи да бъдат стабилни държави със силна демокрация и проспериращ пазар. Разширяването на ЕС е внимателно управляван процес, чрез който се осъществява трансформацията на включените в него страни, процес подкрепящ мира, стабилността, просперитета, демокрацията, човешките права и закони в Европа.

Процесът на разширяване не е линеен, той е включва в себе си продължителни и сложни процедури. Всяка Европейска държава, която спазва принципите за свобода, демокрация, уважение към човешките права и фундаменталните свободи и закони може да стане членка на Съюза.

Европейски страни, които желаят да се присъединят към ЕС, трябва да се откажат от част от суверенитета си, но въпреки това има страни, които кандидатстват, за станат част от ЕС.

В началото, шест държави – Белгия, Германия, Франция, Италия, Люксембург и Холандия – основават: *Европейската общност за въглища и стомана* през 1951, която скоро е последвана от *Европейската икономическа общност* и *Европейската общност за атомна енергия* през 1957.

След това са осъществени пет успешни присъединявания:

- През 1973 година към ЕС се присъединяват Дания, Ирландия и Великобритания.
- През 1981 това прави и Гърция.
- През 1986 Испания и Португалия стават страни-членки на ЕС.
- През 1995 Австрия, Финландия и Швеция стават част от ЕС.

През 2004 ЕС претърпява най-голямото разширение от историческа гледна точка и към него се присъединяват 10 държави от централна и източна Европа и Средиземноморието: Чехия, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словакия и Словения. Това уникално историческо разширяване бележи събирането на държавите от Европа след десетилетия на разделение от желязната завеса.

Приемането на Румъния и България на 1 януари 2007 година отбеляза края на петото разширяване на ЕС, започнало от Май 2004 година.

Постепенното и внимателно управление на политиката по разширяването е в интерес на ЕС. За момента, Западните Балкани, Турция и Исландия почти напълно покриват необходимите условия за присъединяване към ЕС. В момента на съставяне на това въведение ЕС затвори преговорите с Хърватска на 30 Юни 2011, което ще позволи подписването на договор за присъединяването на страната към края на годината. След процедурата по ратификация във всички държави-членки и самата Хърватия присъединяването е предвидено за 1 юли 2013 г.

Процесът на разширяване не е автоматичен и може да доведе до няколко проблема, например по повод интеграцията, увеличаването на европейския бюджет и конкуренцията между старите и новите страни-членки.

С процеса на разширяване на преден план излиза въпроса за свързаността на новите членове, за които загубата на идентичност е основна тревога. Очевидно заедно с разширяването ще дойдат и по-големи проблеми с интеграцията, към които трябва да се подходи с иновативна интеграционна политика и действия.

Същевременно според наскоро проведено проучване, налице е ново поколение Европейци. Анкетата се опитва да идентифицира „новите” европейски граждани, които да бъдат съпоставени със „старите” европейски граждани. Наличната информация за тях е непълна и включва децата на емигранти, смесени двойки, интернационални студенти, пенсионери и други чужденци. Тези две понятия,

формулирани в хода на проучването, нямат нищо общо със "старите" и "новите" страни членки.

Тази анкета се опитва да разбере степента на свързаност на европейските граждани към други държави. Свързаността е много широка концепция и може да приеме различни форми - обективни или субективни. Тя представлява главно идеята за създаването на връзки. Към тази група спадат граждани, които биват дефинирани като хора, които живеят в ЕС и имат връзки с други държави освен тази, в която живеят. Обратно на тях, „старите“ европейски граждани имат връзки само с мястото, където са родени техните родители и прародители. Проучването съдържа много интересни факти и разкрива, че един от най-често срещаните типове свързаност с друга държава е чуждестранният произход. На второ място по разпространение са личните връзки с хора от други държави и социо-икономическата свързаност (например храна или следене на световните новини). Личният опит в чужбина е по-малко разпространен, но ключов по значение фактор. В допълнение един на всеки осем европейци е работил или учил в чужбина.

СТРАНИ ЧЛЕНКИ

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТРАНИТЕ ЧЛЕНКИ В ЕС

Преди да стане реална политическа цел, идеята за обединение на Европа е само мечта на философите. Виктор Юго, например, си е представял мирни „Съединени Щати на Европа“ вдъхновен от своите хуманистични идеи. Мечтата му е била разбита от ужасните войни, които разтърсват континента през първата половина на двадесети век. Но мечтата бива запазена и става реалност. Сега ЕС обединява близо 500 милиона души в 27 страни - членки.

Половин век европейска интеграция показва, че ЕС като цяло е по-велик от сумата от съставлящите го части: съюзът има много по-силно икономическо, социално, технологично, пазарно и политическо влияние, отколкото неговите

членки някога са имали по отделно. Обединените действия и единният глас носи добавена стойност на ЕС.

Като следвате връзките по-долу ще намерите допълнителна интересна информация за настоящите 27 страни-членки от ЕС.

Моля, изберете страна, за да получите допълнителна информация.

[Австрия](#)

[Белгия](#)

[България](#)

[Кипър](#)

[Чехия](#)

[Дания](#)

[Естония](#)

[Финландия](#)

[Франция](#)

[Германия](#)

[Гърция](#)

[Унгария](#)

[Ирландия](#)

[Италия](#)

[Латвия](#)

[Литва](#)

[Люксембург](#)

[Малта](#)

[Холандия](#)

[Полша](#)

[Португалия](#)

[Румъния](#)

[Словакия](#)

[Словения](#)

[Испания](#)

[Швеция](#)

Великобритания

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТИТЕ НА ЕС

ЕС е основан на общи ценности и принципи. Всяка европейка държава, която следва принципите за свобода, демокрация, спазва човешките права и фундаменталните свободи и закони, може да започне процедурите по присъединяване към Съюза.

Присъединяването, обаче, би могло да стане реалност само ако държавата спазва [критериите за присъединяване](#):

- **Политически:** стабилни институции, които гарантират демокрация, върховенство на закона, човешки права и защитата на малцинствата.
- **Икономически:** Функциониращ пазар и капацитет за справяне с конкуренцията и пазарните сили на ЕС.
- Капацитет да се поемат определени отговорности, идващи с членството, които включват придържане към целите на политическия, икономически и валутен съюз.
- Способност ефективно прилагане европейското законодателство чрез подходящи административни и законови структури.

В допълнение е необходимо ЕС да притежава капацитета за приемане на новите членки, като запазва правото сам да определи кога това е готов да ги приеме.

Преговорите по присъединяването са провеждат от всяка държава кандидат и Европейската комисия, която представлява ЕС. Когато преговорите достигнат своя край, решението да се позволи присъединяването на новата държава трябва да бъде взето със съгласието на всички държави, които към настоящия момент са членки в Съвета на ЕС. Европейският парламент трябва да даде своето съгласие чрез положително гласуване на абсолютно мнозинство на своите членове. Всички промени от този момент нататък трябва да бъдат съобразени с конституционните процедури на всяка държава.

По време на годините на преговори, държавите кандидати могат да получават помощи от ЕС, за да може тяхната икономическа ситуация да бъде на едно ниво с тази на държавите членки. Към този момент кандидатки за членство са Хърватска, Исландия, бившата югославска република Македония, Черна гора и Турция. Преговорите за присъединяване с Хърватска и Турция бяха открити през октомври на 2005 година, а с Исландия през юли 2010. Македония стана кандидат за член в ЕС през декември на 2005 година. Черна Гора доби статус на кандидат-членка през декември на 2010 година. Последвайте връзките за повече интересна информация за страните кандидатки.

Моля, изберете държава, за която желаете да получите допълнителна информация.

Хърватска (затвори процедурите по присъединяване през юни на 2011, трябва да стане страна - членка при подписване на договора за присъединяване.)

Исландия

Македония

Черна Гора

Турция

Постепенната и внимателно управлявана политика по присъединяването е в интерес на ЕС. Към настоящия момент Западните Балкани, Турция и Исландия се доближават все повече до необходимите условия за присъединяване към ЕС.

Ами Турция?

Турция е важен стратегически партньор за ЕС – за нашата стабилност и сигурност, за нашите икономически и енергийни съображения, както и за изграждане на мост между цивилизациите. Между Турция и ЕС е налице дългогодишно сътрудничество. Турция е член едновременно на НАТО и на Съвета на Европа от над 50 години.

През 1963 г. Турция и ЕС подписват митническо споразумение, което влиза в сила през 1995 г. Започвайки преговори за членство през 2005 година, страните членки на ЕС демонстрират своето решение да разпознаят принадлежността на Турция към ЕС. За да може да се присъедини към ЕС, Турция трябва първо да покрие стриктните критерии за членство. Бързината на преговорите зависи от капацитета на Турция да въведе необходимите реформи. Много европейци са изразили своята тревога, поради факта, че голяма част от населението на Турция

е мюсюлманско. ЕС е основан на общи ценности като уважение към човешкото достойнство, законите, толерантността и липсата на дискриминация, а не на религиозен принцип. Свободата за почитане на всякаква религия и защитата на малцинствата са ключови политически критерии за членство и те са напълно съвместими с Исляма.

Исландия, Македония, Черна Гора и Турция са страни кандидатки. ЕС неведнъж потвърди, че остатъка от Западните Балкани – Албания, Босна и Херцеговина, Сърбия, както и Косово – също споделят европейската перспектива. На тях се гледа като на потенциални кандидати.

Ако последвате връзките, ще намерите интересна информация за потенциалните кандидати на ЕС.

Моля изберете държава, за да получите допълнителна информация.

[Албания](#)

[Босна и Херцеговина](#)

[Сърбия](#)

[Косово](#)

http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm

2) ОТВАРЯНЕ НА ГРАНИЦИТЕ

Цели на тази глава:

- кои са членовете на Шенген
- кои са основните правила, възприети от тези държави

Европейски вътрешен пазар

Вътрешният пазар е един от стълбовете на Европейския съюз. Завършен през 1992 г., единният пазар е **едно пространство без вътрешни граници, в което хора, стоки, услуги и капитали могат да се движат свободно**, в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност. Вътрешният пазар е от съществено значение за постигане на просперитет, растеж и заетост в ЕС, допринасяйки за постигането на неговите цели в рамките на Лисабонската стратегия. Като интегриран, отворен и конкурентен район, вътрешният пазар всъщност насърчава мобилността, конкурентоспособността и иновациите, като взаимодействайки по-специално със секторните политики на ЕС. За да се гарантира, че всеки гражданин или бизнес, могат да се възползват максимално от предимствата на единния пазар, ЕС се концентрира върху премахването на бариери, които все още възпрепятстват неговото функциониране. ЕС се стреми да хармонизира законодателството с цел подобряване на своя отговор към предизвикателствата на глобализацията и да се адаптира към постигнатия напредък, например в сферата на новите технологии.

Шенгенско пространство и сътрудничество

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_a_sylum_immigration/l33020_en.htm

Шенгенското пространство и сътрудничество се основава на Споразумението от Шенген от 1985 г. Шенгенското пространство представлява територия, където е гарантирано свободното движение на хора. Държави, страни по споразумението, са премахнали всички вътрешни граници, в замяна на единна външна граница. В тази зона се прилагат общи правила и процедури по отношение на визи за краткосрочен престой, молбите за убежище и граничния контрол. Едновременно с това са засилени сътрудничеството и координацията между полицейските служби и съдебните органи с цел гарантиране на сигурността в рамките на Шенгенското пространство. Шенгенското сътрудничество бе включено в правната рамка на Европейския съюз (ЕС) от Договора от Амстердам от 1997 г.. Въпреки това не всички страни, които сътрудничат в ЕС, са част от Шенгенското пространство. Това е или защото те не желаят да премахнат граничния контрол или защото те все още не отговаря на необходимите условия за влизане в Шенгенското пространство.

Първото споразумение между петте страни - членки, основателки на групата е подписано на 14 юни 1985. Друга Конвенцията е изготвена и подписана на 19 юни 1990. Когато влиза в сила през 1995 г., е премахнат контролът по вътрешните граници на държавите, подписали споразумението, и се създаде една външна граница, където се извършват идентични процедури за имиграционни проверки за Шенгенското пространство. Приети са общи правила относно визите, правото на убежище и контрола по външните граници, с цел да се позволи свободното движение на лица в рамките на подписалите споразумението държави без да се нарушава закона и реда.

Шенгенското пространство постепенно се разширява и днес включва почти всички държави-членки. Италия подписва споразуменията на 27 ноември 1990, Испания и Португалия се присъединяват на 25 юни 1991 г., следвани от Гърция на 6 ноември 1992 г., а след това Австрия на 28 април 1995 г. и Дания, Финландия и Швеция на 19 декември 1996. Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия се присъединиха на 21 декември 2007 г., а на асоциираната страна-членка Швейцария се присъединява на 12 декември 2008. България, Кипър и Румъния все още не са пълноправни членки

на Шенгенската зона, като граничният контрол между тях и Шенгенското пространство ще се поддържа, докато Съветът на ЕС реши, че те са изпълнили условията за премахване на граничния контрол по вътрешните граници. (Подробности за позицията на Обединеното кралство и Ирландия са дадени по-долу.)

Мерки, възприети от държавите-членки като част от сътрудничеството в Шенгенското пространство

Основните правила, приети в рамките на Шенгенското пространство, включват:

- премахване на проверките на лица по вътрешните граници;
- общ набор от правила, приложими за хората, пресичащи външните граници на държавите-членки на ЕС;
- хармонизиране на условията за влизане и на правилата за издаване на визи за краткосрочно пребиваване;
- засилено полицейско сътрудничество (включително правата на трансграничното наблюдение и преследване по гореща следа);
- засилено съдебно сътрудничество чрез по-бърза система за екстрадиране и трансфер при изпълнение на наказателни присъди;
- създаване и развитие на Шенгенската информационна система (ШИС).

Участието на Дания

Въпреки, че Дания е подписала Шенгенското споразумение, тя може да избере дали да прилага новите мерки, приети по силата на дял IV от Договора за ЕО в рамките на ЕС, дори и тези, които представляват развитие на достиженията на правото от Шенген. Въпреки това, Дания е обвързана с някои мерки, в рамките на общата визова политика.

Участие на Ирландия и Обединеното кралство

В съответствие с протокола към Договора от Амстердам Ирландия и Обединеното кралство могат да вземат участие в някои или всички договорености от Шенген, ако държавите-членки на Шенгенското пространство и правителството представител на въпросната страна гласуват единодушно в тяхна полза в рамките на Съвета.

През март 1999 г. Обединеното кралство поиска сътрудничество в някои области от Шенгенското споразумение, в частност полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, борбата срещу наркотиците и ШИС. Решение 2000/365/ЕО на Съвета, което одобрява искането на Обединеното кралство бе прието на 29 май 2000.

През юни 2000 г., Ирландия поиска да вземе участие в някои в някои области от Шенгенското споразумение, приблизително същите като аспектите, съставляващи искането на Обединеното кралство. Съветът прие Решение 2002/192/ЕО за одобряване на искането на Ирландия на 28 февруари 2002. Комисията е издала становища по двете решения, подчертавайки, че частичното участие на тези две държави-членки не следва да намали съгласуваността на достиженията на правото на ЕС като цяло.

След оценка на условията, които трябва да предшества прилагането на разпоредбите за полицейско и съдебно сътрудничество, Съветът се съгласи с Решение 2004/926/ЕО на Съвета от 22 декември 2004 г., че тази част от достиженията на правото от Шенген, могат да бъдат приложени от Обединеното кралство.

Отношения с трети страни: общи принципи

Постепенното разширяване на Шенгенското пространство, целящо включването на всички държави-членки на ЕС е довело до участието на и на трети страни,

които имат специални отношения с ЕС. Предпоставка за връзка с достиженията на правото от Шенген от страни извън ЕС е споразумение за свободно движение на хора между тези държави и ЕС (това е предвидено от Споразумението за Европейското икономическо пространство за страните Исландия, Норвегия и Лихтенщайн и от споразумението за свободното движение на лицата за Швейцария).

За тези страни това участие включва:

- да бъдат включени в пространството без проверки по вътрешните граници;
- прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген и на всички текстове , свързани с Шенгенското пространство, приети в съответствие с него;
- да бъдат въввлечени във вземането на решения, свързани с текстовете, отнасящи се до Шенгенското пространство.

На практика, това участие е под формата на смесени комисии, които извършват своята дейност заедно с работните групи на Съвета на ЕС. Те се състоят от представители на правителствата на държавите-членки, Комисията и правителствата на третите страни. Асоциираните страни участват в дискусии относно развитието на достиженията на правото от Шенген, но не участват в гласуването. Установени са процедури за уведомяване и приемане на бъдещи мерки или действия.

Отношенията с Исландия и Норвегия

Швеция, Финландия, Дания, както Исландия и Норвегия принадлежат на Северния паспортен съюз, който премахва граничните проверки по вътрешните за съюза граници. Исландия и Норвегия участват в развитието на Шенгенските споразумения от 19 декември 1996 г.. Въпреки че те не са имали право на глас в Шенгенския изпълнителен комитет, те са могли да изразяват мнения и да формулират предложения. За да се разшири тази асоциация, се подписва Споразумението за асоциирането на Исландия и Норвегия при въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, основано на

Решение на Съвета 1999/439/ЕО от 17 май 1999 г., подписано между Исландия, Норвегия и ЕС на 18 май 1999 г.

Друго споразумение, одобрено от Съвета на 28 юни 1999 г., обхваща отношенията между Исландия и Норвегия, от една страна, и Ирландия и Обединеното кралство, от друга, в областите на достиженията на правото от Шенген, отнасящи се до Исландия и Норвегия.

Решение 2000/777/ЕО на Съвета от 1 декември 2000 г. се предвижда прилагането на достиженията на правото от Шенген, договореностите от петте страни от Северния паспортен съюз, считано от 25 март 2001 г.

Участието на Швейцария и Лихтенщайн

ЕС сключи споразумение с Швейцария относно нейното участие в Шенгенското пространство [Официален вестник L 53 от 27.2.2008 г.], което доведе до присъединяването на Швейцария на 12 декември 2008г. Тя има същия статут на асоциирана членка като Норвегия и Исландия. На 28 февруари 2008 г. бе подписан протокол за участието на Лихтенщайн в Шенгенското пространство.

Вижте всички възможности в следващата глава по-долу

3) ЕВРОПЕЙСКИ ПАЗАР НА ТРУДА И МОБИЛНОСТ

<http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>

Цели на тази глава:

- европейско право за работа в чужбина
- възможностите за работа / обучение в чужбина

Свободно движение на хора е една от основните свободи, гарантирана от общностното право. Това е може би най-важното право по силата на общностното право за физически лица, и е основен елемент на европейското гражданство.

За работниците, тази свобода съществува от основаването на Европейската общност през 1957 година. Тя е предвидена в член 45 от Договора за функционирането на ЕС и тя води до:

- правото да търсят работа в друга държава-членка;
- правото да работят в друга държава-членка;
- право да пребивават там за тази цел;
- право да останат там;
- правото на равни възможности по отношение на достъпа до заетост, условията на труд и всички други предимства, които биха могли да помогнат да се улесни интеграцията на работниците в приемащата държава-членка.

Концепцията и последиците на тази свобода са били интерпретирани и разработени от съдебната практика на [Съда на Европейските общности](#), включително и самата концепция за работник.

Държави, желаещи членство в ЕС често са имали специфични разпоредби в Договора за присъединяване, подлагащи свободното движение на определени условия. След разширяването на ЕС до 25 държави-членки с присъединяването на 10 държави на 1 май 2004 г., имаше преходни периоди, които ограничаваха свободното движение на работници от тези държави-членки, с изключение на Малта и Кипър. До 2006 г. достъпът до трудовите пазари на останалите 15 държави-членки, зависеше изключително от националните политики. До средата на 2006 г., тези 15 държави-членки трябваше да уведомяват Комисията, дали те ще продължат своите национални ограничения, или ще позволят свободното движение на работници. След 2009 г. всяка от тези 15 държави-членки трябваше да поиска от Комисията разрешение, за да продължи да прилага националните мерки в продължение на още две години, но само ако изпитва сериозни сътресения в собствения пазар на труда. Това изискване трябваше да бъде "обективно обосновано." От 2011 г., беше гарантирана пълна свобода на движение на работници от държавите-членки, които се присъединиха

май. 2004. Подобни преходни периоди бяха договорени по отношение на страните, част от разширяването през 2007 г. - България и Румъния.

Въпреки че свободното движение е икономическа, а не социална концепция, то създава много проблеми от социален характер: прехвърляне на пенсиите и социалните помощи, права на работниците-мигранти при безработица, [социалното осигуряване](#) и други обезщетения, семейни проблеми относно образованието, жилищното настаняване и т.н. Тези социални въпроси се разглеждат не като независими социални проблеми, но като свързани с икономически свободното движение на работната ръка. Това създава напрежение в баланса между икономическите и социалните възприятия на свободното движение на работници. Политически инициативи, законодателните разпоредби и съдебни решения се занимават с икономическите, а не социални последици - т.е., с възможните ограничения на свободното движение, а не със социалните последици от свободното движение на работници.

Социалната политика в ЕС е тясно свързана с мобилността на работната ръка в рамките на общия пазар. Втората глава на дял III на Римския договор от 1957 г., озаглавена "Европейският социален фонд", където е дефинирана основната функция "да подобрят възможностите за заетост на работниците в общия пазар" (първоначално член 123 ЕИО, понастоящем член 162 от ДФЕС).

След разширяването на ЕС през 2004 г., някои от 15-те държави-членки въведоха това, което стана известно като Регламент 2 3 2. По своята същност това е преходна формула, която позволява на държавите-членки да налагат ограничения върху свободното движение на работна ръка. Тя изисква държавите-членки да показват намеренията си по отношение на мобилността на работната сила в периода между 2006 г. и 2009 г., като след това в срок до 2011 г. да премахнат всички ограничения. Въпреки че присъединилите се през 2007 г. страни България и Румъния покриха критериите на Регламент 2 3 4 , за тях достъпът до заетост теоретично може да бъде блокиран до 2014 г..

В съобщение от Европейската комисия по въпросите на мобилността, като инструмент за повече и по-добри работни места: План за действие на ЕС в

областта на трудовата мобилност (2007-2010) (COM (2007) 773 окончателен) има следните цели:

- да подобри съществуващото законодателство и административни практики по отношение на мобилността на работниците;
- да се осигури политическа подкрепа за мобилността от страна на органи на всички нива;
- да утвърди статута на EURES - обслужване на едно гише като инструмент за улесняване на мобилността на работниците и техните семейства;
- да се насърчи информираността за възможностите и предимствата на мобилността сред широката общественост.

По този начин мобилността на работниците в Европа остава важен ресурс, както по отношение на заетостта, така и по отношение на европейската конкурентоспособност, и представлява основна грижа за държавите-членки днес. Тя заема централно място и в приоритетите на Плана за действие 2007-2010 г. и новата фаза на Лисабонската стратегия (2008-2010 г.), чиято цел е направи Европейския съюз най-конкурентната икономика в света и да постигне пълна заетост до 2010. Това включва множество разпоредби, насочени към улесняване и структуриране на мобилността сред работниците чрез осигуряване на повече гаранции за работодателите и за служителите.

Текущите данни обаче показват, че всъщност много малко европейци работят в чужбина и че делът на ефективна мобилност в ЕС е на около половината от този в САЩ. Проучване на мобилността в Европа от 2007 г., публикувано от Eurofound, показва, че мобилността на дълги разстояния не е често срещано явление: само 18% от европейците са се преместили извън своя регион, а само 4% някога са преместени в друга държава-членка и само 3% извън Съюза. Проучването показва, че различните държави-членки имат различни мотиви за мобилност. Младите и образовани работници са лицата, които най-вероятно ще бъдат мобилни, а мобилността върви ръка за ръка с икономическия успех. Тези данни се потвърждават и от проучване на Европейската комисия, „Географската мобилност в Европейския съюз: оптимизиране на социалните и икономически

ползи” (от април 2008 г.), което дава дял от 1,5% процент на работниците от държавите-членки на ЕС, които живеят в държава, различна от тяхната страната на произход.

Професионалната мобилност също така е засегната от правилата, регулиращи схемите за допълнително пенсионно осигуряване, които продължават да създават пречки пред мобилността на работниците в Европа, според две независими проучвания, представени от Европейската комисия през януари 2008 г.. Проучванията подкрепят варианта за общоевропейска инициатива за подобряване на достъпа на хората до допълнителни пенсионни права при смяна на работа или при работа в друга страна от ЕС, което оформи основата на предложението на Комисията за директива относно мобилността на пенсиите.

Колко работници са пристигнали пазарите на труда от старите държави-членки?

Свободното движение на работна сила и хора е основен принцип на вътрешния пазар на ЕС. Предвижданията на масивен приток на работници от Централна и Източна Европа не се сбъднаха. Сред мнозинството от старите страни-членки, гражданите от новите страни-членки представляват по-малко от един процент от населението в трудоспособна възраст. С изключение на Ирландия (около 5%) и Обединеното кралство (1,2%), за които притокът от мобилни граждани достигна своя връх през 2006 г. и след това затихна.

Преместили се бизнеса в новите държави-членки?

Като цяло, "изнасянето" на работни места от старите страни-членки до най-новите си остава феномен със сравнително малко значение. Не е имало знак на възходяща тенденция на преместване от 2004 г. насам. Компаниите винаги ще търсят по-ниски разходи за производство, по-големи пазари, технологични иновации и други средства, за да останат конкурентоспособни. Европейските

компании са изправени пред конкуренцията особено от страни като Съединените щати, Китай и Индия. Инвестициите в Централна и Източна Европа, вместо в трети страни може да помогне на европейската индустрия за запазването на работни места и създаването на растеж в цяла Европа. В условията на глобализирана икономика, в дългосрочен план отговорът на Европа спрямо съществуващите икономически предизвикателства може да бъде само повишаване на конкурентноспособността, съчетано с развитие на европейския социален модел.

Възможности:

[Програма за нови умения и работни места](#)

- за физически лица - помага на хората да придобият **нови умения**, да се адаптират към променящия се пазар на труда и да предприемат успешни промени в кариерата си
- на колективно ниво- модернизиране на **трудовете пазари**, повишаване на нивото на заетост, намаляване на безработицата, повишаване на производителността на труда и осигуряване на устойчивостта на европейските социални модели

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/networks/skillsnet/index.aspx>

<http://studyvisits.cedefop.europa.eu/>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=822&langId=en>

<http://ec.europa.eu/ploteus/>

<http://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=en&langChanged=true>

[Младежта в действие.](#)

- Подпомагане на студенти и да учат в **чужбина**.
- **По-добра подготовка на младите** за очакванията на трудовия пазар.
- Увеличаване на представянето / интернационалната привлекателност на **европейските университети**.

- Подобриване на всички нива на образование и обучение (**академични успехи, равни възможности**).

http://ec.europa.eu/youthonthemove/index_en.htm

4) Културно многообразие и сътрудничество

http://ec.europa.eu/culture/portal/action/cooperation/coop_en.htm

Цели на тази глава:

- възможности, които Европейският съюз дава на отделни лица или институция да се срещат с други култури
- общи европейски ценности

От 1970 г. насам са налице министерски резолюции и други покани за европейски културни инициативи, но едва през 1991 г. че ЕС официално се ангажира с култура и културни дейности. Според Договора от Маастрихт, член 151, Съюзът „ще допринася за развитието на културата в държавите-членки, като зачита тяхното национално и регионално многообразие и същевременно извежда на преден план общото културно наследство.

„Инициативите на ЕС” ще бъдат насочени към насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки и, ако е необходимо, към подпомагане и допълване на техните действия”. Целта е да се насърчи създаването на „европейско културно пространство”, както Европейският парламент подчертава в своята резолюция от 5 септември 2001 г. относно културното сътрудничество в Европа.

Културното сътрудничество в Европа се насърчава, с помощта на програма „Култура”, но също така и с конкретни действия, финансирани от други европейски програми. Това включва европейско сътрудничество в широк обхват, тъй като по-голямата част от програмите са отворени за държавите-членки на Европейското икономическо пространство, както и за страните-кандидатки. Това сътрудничество също играе важна роля в отношенията, които ЕС поддържа с

останалата част на света (трети страни или международни организации).

Програма „Култура”

http://ec.europa.eu/culture/portal/action/cooperation/coop_en.htm

НАЦИОНАЛНИ АГЕНЦИИ/ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИНДИВИДУАЛНА МОБИЛНОСТ.

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc1208_en.htm

http://www.programmallp.it/llp_home.php?id_cnt=1

<http://www.grundtvig.org.uk/>

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=IT&id=146>

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=EN&id=146>

Политически групи:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=45&pageRank=4&language=EN>

Новини:

<http://www.europarl.europa.eu/en/headlines/>

Възможни дейности:

1) Тест: Познавате ли съседите си?

http://www.elargquiz.eu/version3/flash/index_flash.html

2) Кино: части от филми, за да се въведе темата за разширяването (граници, европейския пазар на труда, културното многообразие)

3) кръстословици

4) вестници (запишете няколко реда за усещането при прочита на статията и го обсъдете с останалите).

РЕЧНИК.

ЕС ВАЛУТА И МОНЕТИ.

ДИГИТАЛНО РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ.

Част 1: Въведение.

Дигитално разказване на истории.

Стимулиращи истории на темата за разширяване на ЕС.

Защо сме избрали дигиталното разказване на истории като метод за подкрепа на темата за разширяването на ЕС?

Въведение:

Дигиталното разказване (ДР) на истории събра глобален интерес от 2003 година насам, когато BBC организира първата интернационална конференция по дигитално разказване на истории в Кардиф, Уелс. Развитието на дигиталното разказване на истории що се отнася до използваните негови стилове и приложения доведе до интересно развитие в световен мащаб и нови ресурси. Сега съществуват множество наръчници и учебтелни книги за дигитално разказване, които имат свободен достъп, като можете да намерите линкове към такива сайтове тук. Обаче, поради използването на различни методи, може да изникне проблемът с липсата на съпоставимост. За този наръчник се прави препратка към техниката на краткия филм, която е разработена от BBC и създадена от Даниел Медоус и екипът на Капчър Уелс. Формулата тук е да се създаде лична история в рамките на около две минути, като се използват фотографии на разказващия. Видео клипчетата обикновено се избягват, освен ако не заемат централно място в историята, избягва се и музиката, освен ако няма значимо отношение към в историята или разказващия.

Съществуват няколко метода, по които могат да се проведат дейностите за ДР: в клас като част от учебния график, по време на семинари със специфична времева рамка, индивидуално и на основата на комиссионна. Това ръководство ще се фокусира върху ДР, осъществено по време на провеждането на семинари.

Проектът подкрепя използването на евтини технологии за целите на създаването на ДР. В европейски контекст, евтините технологии са трудни за дефиниране, поради тази причина екипът по проекта използва като отправна точка

европейските граждани, които могат да отделят средна сума като бюджет за оборудването. Инвентарът варира от един партньор на друг, но списъка на всяка група с нужното оборудване е включен в ръководството, със средни разходи в Евро.

При създаването това ръководство бе взето решение да бъдат избегнати обяснения за специфични софтуерни програми, от части, защото те се променят постоянно и следователно наръчните бързо стават неактуални, и от части, защото нашите партньори искат да имат възможността да използват софтуер достъпен в тяхната държава. Създаването на многобройни обяснения ще изисква твърде много време и финансови ресурси. въпреки това, в това ръководство са приложени линкове към сайтове със специфични програми, достъпни в интернет.

Част 2: Как да използвате тази част от ръководството?

Тази част от ръководството се отнася до добрите практики за създаването на ДР по света. Идеята на това ръководство е да покаже добрите практики и да сподели различни практични инструменти и насоки с провеждащите семинари и разказващите при създаването на техни собствени истории. Вместо да бъде документ, който може да бъде разпечатан и използван като полезна литература, тази част е създадена да бъде активен документ, предлагащ динамични инструменти, съвети и примери за работата на другите и гледните точки от света на дигиталното разказване. Тя съдържа свободни за изтегляне и принтиране ресурси и линкове, които да спомогнат създаването на ДР в контекста на проекта.

Част 3: Стимулиращи истории на темата за разширяването на ЕС.

Вж. дейностите в края на модул 1.

Част 3: Инструменти за разказващите на дигитални истории.

Наръчник за бързо начало – следва

Линкове към достъпни наръчници и ресурси – натиснете тук

[Шаблон за сценарий – натиснете тук](#)

[Шаблон за история - натиснете тук](#)

[Принтирайте важните условия за дигитално разказване на истории.](#)

Част 4. Инструменти за провеждащите семинари

[Обяснение на процеса за дигитално разказване.](#)

[Избиране на подходящата среда за семинара – следва.](#)

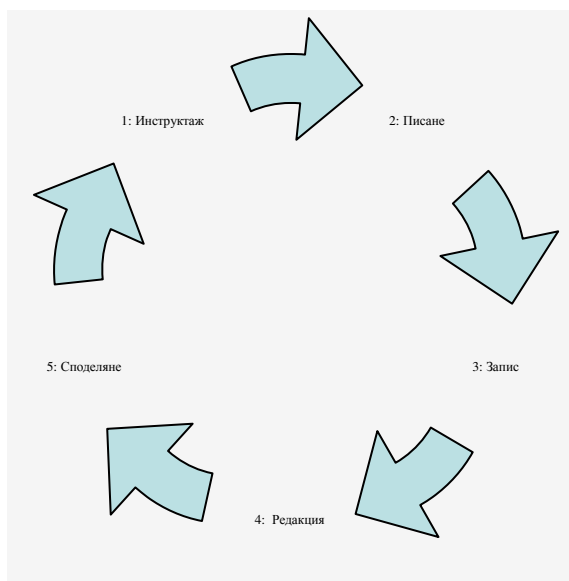
[Сесия от кръга на разказващите.](#)

[Примерна схема за работа по семинара на ДР – натиснете тук.](#)

[Списък с необходимото оборудване, изготвен в рамките на проекта.](#)

Обяснение на процеса по дигитално разказване.

Има повече от един модел за дигитално разказване. Натиснете тук за да видите множество стилове и методологии. Но казано по-просто, процесът на дигитално разказване на истории следва показаната по-долу схема:

1: Инструктаж

2: Писане

3: Запис

4: Редакция

5: Споделяне

Нека да разгледаме отблизо всяка част от процеса:

1: Инструктаж. Много често по-познат като събиране, където потенциалните разказващи обсъждат концепциите, процесите и някои примери за ДР. Това е шанс за разказващите да опознаят другите участници и провеждащите семинара. Атмосферата трябва да е удобна за съвместна работа, а обстановката неформална, така че усилията трябва да бъдат насочени към потушаване на тревогите, които разказващите биха могли да изпитат по отношение на предстоящото разказване на история. Те трябва да имат свободата да задават всякакви въпроси за това какво се очаква от тях. В тази част е важно да бъдат посочени проблемите свързани с ДР като страха, че техните идеи за истории не са много добри, или че техните умения/ увереност не са достатъчни. Важните области, за които трябва да бъдат включени в инструктажа са:

- Изследване на елементите на ДР
- Ясно обяснение на процесите и времевата рамка.
- Предварително изясняване на изискванията на предстоящите сесии т.е. кога трябва да бъде написан сценария, да бъдат донесени снимките и т.н.
- Основни, но важни, съвети относно законовите регламенти за авторското право.
- Представяне на финалния процес.

2: Писане. Обикновено процесът по писане започва с кръг на историите. Тази сесия е създадена, за да сплоти разказващите като група и да стимулира използването на тяхната способност за разказване на истории. Кръгът за разказване на истории може да бъде пригоден към определени времеви ограничения между 2 и 4 часа. Крайната цел е да бъдат написани първоначалните версии на сценариите и в последствие да бъдат готови за запис.

Трите основни принципа за създаване на кръг на историите:

- Всички участници в семинара трябва да бъдат включени (в това число треньори, техници, наблюдатели и др.)
- Никой не бива да се извинява за своята липса на разбиране, способност или увереност.
- Това, което бива разказано в кръга на историите, остава в стаята- тоест е конфиденциално.

Има множество дейности, включени в кръга на историите и те са представени в следващата част. Тези дейности могат да отнемат доста време, за това провеждащите семинари най-често избират какво да включат в зависимост от времето, с което разполагат.

Натиснете тук, за да видите по-важните съвети за това как да вземете най-важното от една история. Към края на кръга на историите, всеки разказващ трябва да знае идеално темата на своята история и да е написал първи вариант на историята, който да прочете. В случай че някой от разказващите изпитва трудности при четенето, има алтернативни варианти, като създаването на разказ базиран на интервю. Още веднъж, към края на кръга на историите, разказващите трябва да бъдат удовлетворени от метода, който са използвали и фокусът на интервюто.

Финалният аспект на тази фаза е създаването на структурата на историята за всеки разказ. Прието правило е използването на една снимка за изречение. Така разказът се организира и същевременно се подчертават тези области от сценария, за които липсват снимки. Често на този етап разказващите осъзнават, че те може би си мислят, че имат необходими за историята им всички снимки, но структурата на историята бързо ще им покаже, ако имат няколко снимки за едно определено изречение, и нито една друга, която да използват за остатъка от филма. Шаблон за структура на историите можете да намерите тук.

3: Запис. Това е частта, която включва техническия аспект на ДР. Техническото качество и „усещането“ за записания глас са от голямо значение за успеха на ДР. Необходими са определени умения и преценка от страна на треньора, за да може той да избере правилното помещение и за да създаде комфортна атмосфера, в която разказващият да сподели историята си. Натиснете тук за съвети от професионалист в сферата на записването на филми.

Във фазата на записване е включено и заснемането на снимковия материал, както и свързването на образа с музика или звукови ефекти. Много от изображенията, използвани при ДР, могат да бъдат достъпни само на снимки, и те ще трябва да бъдат сканирани, или фотографирани чрез дигитална камера. Тъй като се е превърнало в навик да се свалят снимки от интернет, от социални мрежи или други подобни, трябва да се вземат предвид следните две неща:

1. Размерите и резолюцията
2. Авторското право

За подходящите размери и резолюция за ДР, натиснете тук.

За информация за авторското право и законови проблеми натиснете тук или тук (страници 16 – 21).

4: Редакция. Има няколко форми на редактиране, които трябва да бъдат направени за ДР:

- Записът на гласа трябва да бъде гладък, а всички грешки отстранени.
- Снимките трябва да бъдат редактирани, особено ако са сканирани.
- Редактираните музика, снимки и текст се комбинират, за да създадат крайния редактиран вариант на ДР.

Лесно може да се подцени необходимото за редакцията време. Като цяло това е един технически процес, но креативните аспекти са основополагащи за създаването на успешна история.

Има някои чудесни моменти по време на редакцията на ДР, когато елементите започват да формират едно цяло и малките промени носят грандиозни подобрения. Когато процесът по редакцията приключи, дигиталната история се оформя в един завършен филмов файл, годен за споделяне.

5: Споделяне. Разказването на истории е сложен процес, така че всяка история трябва да бъде споделена. Някои от тях са прекалено лични, за да бъдат представени на широката публика, но останалите, което обхваща по-голямата част от историите трябва да бъдат достъпни за гледане. Съществуват три начина за споделяне на истории:

- Запис на DVD, който може да бъде показан на семейството и приятели.
- Да бъдат качени на сайт като Detales, Vimeo, Youtube.
- Организиране на мероприятие, където да бъдат представени всички истории и на които гостите да могат да се радват на постигнатия резултат.

Избиране на правилната среда на семинара.

Преди по-малко от десет години да се организира семинар за разказване на дигитални истории означаваше да се използва специално оборудване, място подходящо за звукозапис, професионална техническа подкрепа и много вероятно фотограф или телевизионен специалист, за да е гарантирано, че всичко върви плавно. Благодарение на цифровата революция, ситуацията изисква доста по-ограничени присъствие на специалисти тези дни, но за да може да се работи ефективно и ефикасно, някои от уменията, принадлежащи на професионалистите от миналото, са все още важни елементи от процеса за ДР, като например избиране на правилната среда за работа. Тези места включват:

1. Място за провеждане на инструктажа
2. Място за кръга на разказващите
3. Място за звукозапис
4. Място за редакция на историите

5. Място за показване на историите пред публика

Казват, че нуждата е майката на откритията, затова до известна степен, средата на семинара е вероятно да бъде определена от външни, институционални фактори, но съществуват много неща, които трябва да бъдат внимателно планирани. Винаги трябва да се проверяват предварително стаите, които ще бъдат използвани за семинара и ако те са неподходящи по възможност да бъдат сменени.

1. За инструктажа всяко място, където провеждащият семинара може да представи истории и техния истински потенциал е приемливо. Винаги проверявайте дали звукът е ясен в края на стаята и дали образът на екрана се вижда от всички. Избягвайте прекалено ярко осветени стаи с прекалено шумни места, тъй като целта на тази сесия е да вдъхнови разказващите, а не да ги кара да се чудят какво става.
2. Средата за кръга на разказващите с оглед добрия работен процес трябва да бъде затворено място, където да не са необходими прекъсвания освен при спешни случаи. Участниците трябва да са способни да седнат спокойно около масите, така че всеки да вижда всеки. Не е необходимо столовете да са подредени в кръг, подредбата във формата на квадрат или правоъгълник е напълно приемлива. Избягвайте стаи, които са до шумни коридори и външни разсейващи фактори. Последното нещо, което човек би желал е кръг за истории, по време на който половината от участниците наблюдават строежа на съседната сграда.
3. Мястото за звукозапис е много важно и изисква малко експериментиране за постигането на най-добър резултат. Опитайте се да изберете стая с мека мебел, столове, завеси, килими и без прекалено голямо пространство по стените. По този начин ще се намали вероятността от ехо. За да проверите дали има ехо в стаята може да плеснете с ръце. В перфектния случай не трябва изобщо да забелязвате ехо. Също така проверете за външни шумове, като натоварен път, минувачи или говорещи хора. Всичко, което

чувате, се улавя от микрофона, а такива външни намеси, могат да провалят записа на историята. Една добра идея е да запишете гласа в модерен модел кола врати затворени, паркирана на тихо място, тъй като акустичната среда на колата е идеална за звукозапис. Винаги правете пробно записване, което после да прослушате внимателно с оглед неговите яснота и качество.

4. В днешно време, наличието на преносими компютри за редакция означава, че те могат да бъдат използвани ефективно навсякъде за разлика от ситуацията от преди няколко години. За доброто протичане на обученията по софтуер, е необходимо да изберете среда, където е възможно да се прожектират данни и всички разказващи могат да виждат екрана, а провеждащият семинара може съответно да вижда техните компютърните екрани.
5. Много често, стаите за инструктажа ще бъдат приемливи за гледане на завършените кратки филми, но ако са поканени голям брой приятели и семейства, тогава е необходимо да се намери стая с подходящите параметри за прожектиране.
6. Помагане на разказващите да се справят с процеса.
7. Увереност: за много разказващите, четенето и записването е най-нервиращото преживяване от всички. За да могат те да преодолеят това, провеждащият обучението трябва да им вдъхва увереност и да ги кара да вярват в себе си, като по този начин те да успеят да постигнат естествено звучене на историята.

Кръг за разказване на истории.

Важна част от всеки семинар е да подсигурир среда, в която за всички участници да е приятно да споделят своите истории. Кръгът на историите използва игри –

истории, които помагат за разчупването на леда за всяка нова група от хора и позволява на хората да се опознаят. Някои хора идват на семинара без ясна представа за това, каква история ще разкажат или те могат да почувстват, че нямат нищо интересно за разказване. Кръгът за разказване на истории и игрите са не само забавен начин да се започне семинара, но също така затвърждават увереността на участниците и им дават идеи за техните истории. За тези участници, които вече имат идея каква ще бъде тяхната история, кръгът за разказване на истории дава възможност не само да споделят идеите си с групата, но също така да заимстват идеи от методите им на комуникация на останалите, което да доведе до подобрения в тяхната история. Основната цел на сесията е всички участници да успеят да завършат сценариите си и да са готови за запис, тъй като времето напредва и провеждащият семинара трябва да е наясно с това.

Създаване на средата.

Важно е помещението, което се използва да е тихо и изолирано, така че участниците да не бъдат прекъсвани. Провеждащият семинара трябва да подреди столовете в кръг в средата на помещението, така че всеки да има възможност да участва. Той ръководи и взема участие в игрите, помага за увеличаването на увереността на участниците и дава обратна връзка в края на сесията. Всеки трябва да се чувства комфортно и атмосферата не трябва да е изнервена. На масата не трябва да се вижда техника, никакви компютри, мобилни телефони (изключени) или цифрови записващи устройства.

Допълнителни материали за кръга за разказване на истории:

Треньорът трябва да донесе:

Химикалки и хартия.

Дъска за писане на общи идеи (игра 3).

Торбичка, в която се намират обекти от домакинството (игра 4).

Кибритена кутия и чаша с вода (игра 9).

Разказващият трябва да донесе:

Обект със специално значение за него – снимка, която може да се използва за разказване на история.

Примерен сценарий на историята, която иска да разкаже.

Игрите:

Думата „игра” трябва да бъде използвана предпазливо в началото на кръга на историите, тъй като някои участници могат да се изнервят, да се чувстват заплашени или да не искат да играят игри. Веднъж, когато увереността на групата се развие, тогава думата може да се използва по-често. Първите три дейности по-долу са за разчупване на леда и начин групата да започне да се опознава. Те помагат на хората да се справят със своята нервност и по този начин става ясно, че всеки има история за разказване. Всички игри трябва да са забавни, а не на принципа на конкуренцията. По-долу са дадени доста повече игри, отколкото са необходими за един кръг на историите, за това изберете тези, които ви допадат и ги пробвайте. Например, авторът съвсем наскоро участва в кръг на историите за проекта и избра номер 3, 6 и 10 от списъка по-долу. Играта имаше 13 участника и отне 2 часа.

1. Интервю с човека до те (за счупване на леда).

Това е полезен начин за запознаване с хората в групата и помага да са даде повече информация, отколкото обичайно някой би дал, ако се представя сам. Много по-лесно е да се сподели информация за някои друг, отколкото да говориш за себе си. Това интервю е добър начин за предразполагане на участниците в групата и те да се чувстват достатъчно уверени да разкажат своите истории.

2. Запомняне на имена (за счупване на леда).

Тази игра е особено добра за по-млади участници. Един член на групата се представя и дава един интересен факт за себе си като човека, който стои до него

повтаря информацията, като в допълнение се представя и споделя интересен факт за себе си. Когато последният човек от групата трябва да се представи, ще е налице много информация за запомняне – ръководителят за семинара може да избере да играе тази роля.

Например: *Джон казва „твоето име е Мария и обичаш голф, ти си Питър и свириш на барабани, ти си Джанет и шиеш рокли и моето име е Джон и не обичам паяци.“*

3. Игра на безсмислени думи (за разчупване на леда).

Това е полезна игра при запознаването на участниците с изкуството на създаването на истории от поредица от думи, между които няма логическа връзка. Всеки член на групата е помолен да напише дума на лист хартия – съществителни или прилагателни. За тези които имат проблем с намирането на дума, могат да нарисуват нещо. Ръководителят на семинара събира листчетата и преписва всички думи на дъската, след което ги прочита на групата. Всеки участник пише своя история, включвайки прочетените думи. Много рядко има две еднакви думи. Качеството на историите не е от значение, в същност колкото по-невероятни, толкова по-добре. Тази игра е добра за предразполагането на участниците и им дава чувството, че те могат да допринесат с нещо.

Например: **Ябълка, очила, часовник, дълго, кола, розово, дърво, обувка.**

Госпожа Дървеняшка си погледна часовника и бе облекчена да види, че има само десет минути преди да звънне училищният звънец. Тя нямаше търпение да изяде розовата ябълка, която намери на пода на колата си заедно с обувката, която бе изгубила по-рано през седмицата, и чантата си, в която нямаше никакви пари. Тя погледна ябълката и се зачуди колко дълго е стояла в колата. Тя беше гладна и тъй като нямаше никакви пари беше принудена да я изяде *”Вероятно вече е дошло време за преглед при очния лекар” промърмори тя на себе си*” мисля, че имам нужда от очила”.

4. Мистериозни обекти.

Всеки член на групата е помолен да избере на случаен принцип един обект от торбичката на спомените, която провеждащият семинара е донесъл. След това те са помолени да споделят спомени или чувства, които обектът предизвиква в тях. Ако член на групата не може да се сети какво да каже, то той може да избере друг предмет. Ръководителят трябва да помага и окуражава участниците така, че всеки да може да се свърже с избрания от него обект и да разкаже нещо за него. Обектите могат да са: детска автомобилна количка за игра, дистанционно, сапун, билет от влак или всяко друго нещо, което може да е предизвика спомен.

Ръководителят може да посочи кои части от историята биха били полезни на участника и го попита въпроси, с чиято помощ да се открият интересни теми, върху които участникът да поработи.

Например:

Участникът избира билета от чантата:

„Това ми напомня на пътуване, което предприех с родителите ми до Единбург, когато бях малък. Бях много развълнуван за пътуването, защото тогава не бях ходил в Шотландия. Ние прекарахме прекрасен ден, като посетихме замъка и видяхме как се правят традиционните за Шотландия дрехи от кариран плат. Баща ми поръча „Haggis” за обяд, защото бе шотландски деликатес, но на нас не ни хареса.“

Ръководителят задава въпроси за посещението и как те са се прибрали.

Разказващият може да добави:

„Ние се върнахме с влака, но закъсняхме много, тъй като на човекът, който седеше срещу нас, му призля и трябваше да бъде закаран в болница. Баща ми и

аз останахме с него по пътя за там, тъй като той пътуваше сам. Нашето пътуване до Шотландия продължи повече, отколкото предполагахме”.

Задаване на правилните въпроси от страна на треньора открива по-интересната част от историята.

5. Детска играчка или игра.

Тази игра може да открие много за разказващия. Като се позволи на участниците да си спомнят за детството си те откриват свят на спомени и емоции, които са били важни за оформянето на техния по-нататъшен живот. Може да покаже бунтарската им природа, пасивността им, приключенския им дух, лидерските им качества или би могло да покаже как за по-възрастните играчките не са били толкова достъпни и затова са били много скъпи за тях.

Например:

„Най-ценното нещо, което притежавах като малък беше моето колело. То бе моят начин за предвижване, възможност да избягам и да изследвам, то означаваше свобода. То не беше ново, когато го получих. Майка ми и баща ми го бяха купили на разпродажба и то бе доста използвано. Нямаше скорости и веригата бе малко разхлабена, но за мен нямаше значение, аз го обичах, защото беше мое. Прекарвах часове с него, сглобявах спирачките и надувах гумите и го почиствах редовно. Спомням си, че прекарах цял ден да го боядисам тъмно синьо и изглеждаше фантастично.

Бях само на осем години, когато получих колелото, но имахме някои прекрасни приключения заедно. С бутилка вода и торбичка чипс, моята приятелка Клер и аз редовно карахме на двадесет километра от града. Ако майка ми знаеше щеше много да се ядоса. Но подобно на Клер, колелото ми беше добър приятел и никога не издаваше моите тайни”.

6. Лични снимки.

Снимките са много лични вещи и разказват история сами по себе си. Полезно е за разказващите да донесат на семинара снимки с особено значение за тях, които да разменят с партньорите си, така че да имат снимки нови за тях. Ръководителят трябва да окуражи всички да напишат история, която се отнася до новата снимка в ръцете им. Когато всеки е разказал история по чуждата снимка, тогава притежателят на снимката разказва истинската история. Това е интересно упражнение, което подчертава различните възприятия за определени изображения и дава на разказващите свободата да изследват един непознат за тях свят.

7. Реши какво да правиш.

Участниците са помолени да пишат за момент от техния живот, когато са взели важно решение. Те са свободни да го опишат както пожелаят, но са ограничени до 50 думи. Тази игра цели две неща. Първо засяга темата за взимането на важни решения и съответните чувства, свързани с този процес. Второ, се опитва да им покаже важността на краткия текст.

8. Първи път.

Разказващият има десет минути да опише писмено даден случай, когато е направил нещо за първи път и как се е почувствал. След това историята се споделя с групата.

9. Кибритената игра.

Провеждащият занятието трябва да бъде сигурен, че използването на кибрит в стаята няма да включи аларма от някакъв вид, и че всеки разказващ разполага с чаша с вода, за да може да пусне в нея кибритената клечка преди да му изгори пръстите.

Тази игра е добра за фокусиране, за яснотата на речта и способността да се каже това, което има значение в рамките на много кратък период от време. Дайте на разказващите 10 минути, за да подготвят дадена история. Запалената клечка кибрит помага да се концентрира ума и помага да стигнем до сърцето на историята.

10. Любов/Омраза.

Всеки участник създава списък с 10 неща, които обича и 10 неща, които мрази. После списъкът се прочита пред останалите участници в играта. Това е полезно, тъй като списъкът може да доведе до темата за потенциална история и позволява на ръководителят да изследва в по-голяма дълбочина темите. Ръководителят насърчава участниците да прочетат отново списъка с емоция, което ще бъде полезно за запис на историята.

11. Три Обекта.

Ръководителят на играта моли всеки участник да се изброи три предмета и да посочи защо те са важни за него.

Пример: кола, хвърчило и чанта (разказващ е ентузиаст на тема автомобили и хвърчила, който събира дизайнерски чанти).

Разказващите са помолени да изберат обекта, който има най-голямо значение за тях и да напишат история по тази тема.

И след това:

С помощта на ръководителя една от темите може да се задълбочи и да се превърне в основата на личната история на участника.

Накрая:

Участниците са поканени да прочетат първите варианти на своята история пред останалите. Участникът получава обратна връзка от ръководителя и от коментарите, предоставени от останалите членове на групата. Кръгът на разказване на истории може да увеличи качеството на крайните варианти на историите, като се набляга на необходимостта от включване на няколко прости трикове и техники за създаването на силен сценарий.